

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ТЕМА № 13 ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛЩЕЙСЬКИХ

ПЛАН

1. Загальна характеристика пенсійного забезпечення поліцейських.
2. Пенсії за вислугу років.
3. Пенсії по інвалідності.
4. Пенсії в разі втрати годувальника.
5. Обчислення, призначення, виплата та перерахунок пенсій поліцейським.

1. Загальна характеристика пенсійного забезпечення поліцейських

Пенсійне забезпечення поліцейських та виплата одноразової грошової допомоги після звільнення їх зі служби в поліції здійснюються в порядку та на умовах, визначених Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Крім того, законодавство про пенсійне забезпечення поліцейських базується на Конституції України і складається із Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та інших нормативно-правових актів України, прийнятих відповідно до цих законів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми щодо пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію, то застосовуються норми міжнародного договору.

Зміна умов і норм пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», здійснюється виключно шляхом внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Поліцейським, які мають право на пенсійне забезпечення, пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» призначаються і виплачуються після звільнення їх зі служби.

Поліцейським, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», та членам їх сімей, які одночасно мають право на різні державні пенсії, **призначається одна пенсія за їх вибором.**

У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», **призначається одна пенсія за її вибором.** При цьому різниця між розміром пенсії, на який особа має право відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», і розміром пенсії із солідарної системи відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», яка визначається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

Призначення і виплата пенсій поліцейським здійснюються органами Пенсійного фонду України.

Види пенсій, які призначаються поліцейським:

- пенсія за вислугу років;
- пенсія по інвалідності;
- пенсія у зв'язку із втратою годувальника.

2. Пенсії за вислугу років

Пенсія за вислугу років призначається:

а) особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України, поліцейським, незалежно від віку, якщо вони звільнені зі служби:

- по 30 вересня 2011 року і на день звільнення мають вислугу 20 років і більше;
- з 1 жовтня 2011 року по 30 вересня 2012 року і на день звільнення мають вислугу 20 календарних років та 6 місяців і більше;
- з 1 жовтня 2012 року по 30 вересня 2013 року і на день звільнення мають вислугу 21 календарний рік і більше;
- з 1 жовтня 2013 року по 30 вересня 2014 року і на день звільнення мають вислугу 21 календарний рік та 6 місяців і більше;
- з 1 жовтня 2014 року по 30 вересня 2015 року і на день звільнення мають вислугу 22 календарних роки і більше;
- з 1 жовтня 2015 року по 30 вересня 2016 року і на день звільнення мають вислугу 22 календарних роки та 6 місяців і більше;
- з 1 жовтня 2016 року по 30 вересня 2017 року і на день звільнення мають вислугу 23 календарних роки і більше;
- з 1 жовтня 2017 року по 30 вересня 2018 року і на день звільнення мають вислугу 23 календарних роки та 6 місяців і більше;
- з 1 жовтня 2018 року по 30 вересня 2019 року і на день звільнення мають вислугу 24 календарних роки і більше;
- з 1 жовтня 2019 року по 30 вересня 2020 року і на день звільнення мають вислугу 24 календарних роки та 6 місяців і більше;
- з 1 жовтня 2020 року або після цієї дати і на день звільнення мають вислугу 25 календарних років і більше;

б) особам з числа військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової служби) рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу, іншим особам, зазначеним у пунктах "б"- "д", "з" статті 1-2 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», в разі досягнення ними на день звільнення зі служби 45-річного віку, крім осіб, зазначених у ч. 3 ст. 5 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», за наявності у них страхового стажу 25 років і більше, з яких не менше ніж 12 календарних років і 6 місяців становить військова служба або служба в органах внутрішніх справ, Національній поліції, Державному бюро розслідувань, на посадах начальницького складу в Національному антикорупційному бюро України, Службі судової охорони, державній пожежній охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державній кримінально-виконавчій службі України.

Пенсії за вислугу років призначаються в таких розмірах:

- за вислугу 20 років – 50 процентів;
- особам, звільненим зі служби в поліції на підставі пунктів 2, 3 ч. 1 ст. 77 Закону України «Про Національну поліцію» – 55 процентів відповідних сум грошового забезпечення (стаття 43);
- за кожний рік вислуги понад 20 років – 3 проценти відповідних сум грошового забезпечення;

Максимальний розмір пенсії поліцейських не повинен перевищувати 70 % відповідних сум грошового забезпечення.

Мінімальний розмір пенсії за вислугу років, що призначається відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

До пенсії за вислугу років, що призначається поліцейським, нараховується:

- а) надбавка непрацюючим пенсіонерам, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім'ї, що належать до осіб, які забезпечуються пенсією в разі втрати годувальника (стаття 30), – на кожного непрацездатного члена сім'ї в розмірі 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. При цьому надбавка нараховується тільки на тих членів сім'ї, які не одержують пенсійні виплати із солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, допомогу на дітей одиноким матерям. За наявності права одночасно на пенсію, зазначені види допомоги і надбавку на непрацездатного члена сім'ї до пенсії за вислугу років за вибором пенсіонера може бути призначено пенсію, державну соціальну допомогу або нараховано на цього члена сім'ї надбавку. За наявності в сім'ї двох або більше пенсіонерів кожний непрацездатний член сім'ї, який перебуває на їх спільному утриманні, враховується для нарахування надбавки тільки одному з пенсіонерів за їх вибором;
- б) державна соціальна допомога на догляд особам з інвалідністю I групи внаслідок причин, вказаних у пункті "б" статті 20 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», або внаслідок трудового каліцтва, професійного чи загального захворювання, або одиноким пенсіонерам, які за висновком лікарсько-консультативної комісії потребують догляду, у порядку і на умовах, передбачених Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю»;
- в) надбавка особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, у порядку і на умовах, передбачених статтею 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, - у порядку і на умовах, передбачених статтею 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні».

Зазначені надбавки та допомога можуть нараховуватися одночасно.

3. Пенсії по інвалідності

Пенсії по інвалідності призначаються поліцейським в разі, якщо інвалідність настала в період проходження ними служби або не пізніше трьох місяців після звільнення зі служби, або якщо інвалідність настала пізніше тримісячного терміну після звільнення зі служби, але внаслідок захворювання (травми, поранення, контузії, каліцтва тощо), яке виникло в період проходження військової служби чи під час перебування в полоні або заручником, якщо полонення чи захоплення заручником не було добровільним і особа, яка має право на пенсію за цим Законом, перебуваючи в полоні або заручником, не вчинила злочину проти миру і людства.

Групи і причини інвалідності, а також час її настання встановлюються медико-соціальними експертними комісіями, які діють на підставі положення про них, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Залежно від причини інвалідності особи з інвалідністю з числа військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» поділяються на такі категорії:

- особи з інвалідністю внаслідок війни - при настанні інвалідності внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України, в районі воєнних дій, на прифронтових ділянках залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю у бойових діях у мирний час, а також інші особи, зазначені у ст. 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- інші особи з інвалідністю з числа військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» - при настанні інвалідності внаслідок каліцтва, одержаного в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням служби.

Пенсії по інвалідності військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за згаданим Законом призначаються в таких розмірах:

- особам з інвалідністю внаслідок війни I групи - 100 процентів, II групи - 80 процентів, III групи - 60 процентів відповідних сум грошового забезпечення (заробітку);
- іншим особам з інвалідністю I групи - 70 процентів, II групи - 60 процентів, III групи - 40 процентів відповідних сум грошового забезпечення (заробітку).

Мінімальні розміри пенсій по інвалідності встановлюються:

- особам з інвалідністю з числа осіб молодшого начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, осіб молодшого складу Національної поліції - 120 відсотків,
- з числа осіб офіцерського складу та осіб начальницького складу (крім молодшого) органів внутрішніх справ, осіб середнього і вищого складу Національної поліції - 130 відсотків відповідних мінімальних розмірів пенсій, передбачених для осіб з інвалідністю з числа рекрутів, солдатів і матросів строкової служби.

В разі наявності у особи з інвалідністю з числа осіб, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» вислуги, необхідної для призначення пенсії за вислугу років (пункт "а" статті 12), пенсія по інвалідності може призначатися їм у розмірі пенсії за вислугу років відповідно до вислуги.

До пенсії по інвалідності, що призначається поліцейським, нараховується:

- надбавка непрацюючим особам з інвалідністю, які мають на своєму утриманні непрацездатних членів сім'ї (стаття 30), - на кожного непрацездатного члена сім'ї в розмірі 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. При цьому надбавка нараховується тільки на тих членів сім'ї, які не одержують пенсійні виплати із солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, допомогу на дітей одиноким матерям. За наявності права одночасно на пенсію, зазначені види допомоги і надбавку до пенсії по інвалідності на непрацездатного члена сім'ї за вибором пенсіонера може бути призначено пенсію, державну соціальну допомогу або нараховано на цього члена сім'ї надбавку. За наявності в сім'ї двох або більше пенсіонерів кожний непрацездатний член сім'ї, який перебуває на їх спільному утриманні, враховується для нарахування надбавки тільки одному з пенсіонерів за їх вибором;
- державна соціальна допомога на догляд у порядку і на умовах, передбачених Законом України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю»;
- надбавка особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, у порядку і на умовах, передбачених статтею 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, - у порядку і на умовах, передбачених статтею 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні».

Зазначені надбавки та допомога можуть нараховуватися одночасно.

Пенсії по інвалідності призначаються поліцейським на весь час інвалідності, встановленої медико-соціальною експертною комісією, а особам з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» - довічно. Повторний огляд цих осіб з інвалідністю провадиться лише за їх заявою.

В разі визнання пенсіонера, який не досяг пенсійного віку, працездатним пенсія виплачується йому до кінця місяця, в якому його визнано працездатним, але не довше ніж до дня, по який встановлено інвалідність.

Із зміною групи інвалідності, що настала після призначення пенсії, відповідно змінюється і розмір пенсії. Якщо при цьому у особи з інвалідністю внаслідок війни здоров'я погіршується у зв'язку із загальним захворюванням, трудовим каліцтвом або професійним захворюванням, пенсія перераховується за новою групою інвалідності із збереженням її причини.

В разі порушення особою з інвалідністю повторного огляду у медико-соціальних експертних комісіях виплата їй пенсії *зупиняється*, а при визнанні її знову особою з інвалідністю - поновлюється з дня зупинення, але не більш як за один місяць до дня повторного огляду.

В разі порушення особою з інвалідністю строку повторного огляду з поважної причини *виплата їй пенсії поновлюється з дня зупинення, але не більш як за 3 роки до дня повторного огляду*, якщо медико-соціальна експертна комісія визнає її за цей період особою з інвалідністю. Якщо за цих умов при повторному огляді встановлено іншу групу інвалідності (вищу або нижчу), пенсія за зазначений час виплачується за попередньою групою інвалідності.

4. Пенсії в разі втрати годувальника

Пенсії в разі втрати годувальника сім'ям поліцейських призначаються, якщо годувальник помер у період проходження служби або не пізніше 3 місяців після звільнення зі служби чи пізніше цього строку, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних у період проходження служби, а сім'ям пенсіонерів з числа цих військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом - якщо годувальник помер у період одержання пенсії або не пізніше 5 років після припинення її виплати.

Право на пенсію в разі втрати годувальника мають непрацездатні члени сімей загиблих, померлих або таких, що пропали безвісти поліцейських, які перебували на їх утриманні.

Незалежно від перебування на утриманні годувальника пенсія призначається:

- непрацездатним дітям;
- непрацездатним батькам і дружині (чоловікові), якщо вони після смерті годувальника втратили джерело засобів до існування;
- непрацездатним батькам і дружині (чоловікові) поліцейського, які загинули чи померли або пропали безвісти в період проходження служби або пізніше внаслідок поранення, контузії, каліцтва чи захворювання, що мали місце під час служби.

Батьки поліцейських, які загинули (померли) у період проходження військової служби (виконання службових обов'язків) чи після звільнення зі служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, безпосередньою участю в антитерористичній операції або забезпеченням її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, безпосередньою участю у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченням здійснення зазначених заходів, перебуваючи безпосередньо в районах та у період їх здійснення, безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, мають право на призначення дострокової пенсії за віком, після досягнення чоловіками 55 років, жінками - 50 років, за наявності страхового стажу не менше 25 років - для чоловіків і не менше 20 років - для жінок.

Непрацездатними членами сім'ї поліцейського вважаються:

- діти, брати, сестри та онуки, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до досягнення 18 років. При цьому братам, сестрам та онукам право на пенсію надається у тих випадках, якщо у них немає працездатних батьків;
- батьки та дружина (чоловік), якщо вони досягли віку, що дає право на призначення пенсії за віком, встановленого частиною першою статті 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (незалежно від тривалості страхового стажу), або є особами з інвалідністю;
- дід і бабуся - при відсутності осіб, які за законом зобов'язані їх утримувати;
- дружина (чоловік) або один з батьків чи дід, бабуся, брат або сестра, незалежно від віку і працездатності, якщо вона (він) зайнята доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками померлого годувальника, які не досягли 8-річного віку, і не працює;

- батьки та дружина (чоловік), якщо вони не взяли повторний шлюб, поліцейського, які загинули, померли чи пропали безвісти в період проходження служби або померли після звільнення зі служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, безпосередньою участю в антитерористичній операції або забезпеченням її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, безпосередньою участю у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченням здійснення зазначених заходів, перебуваючи безпосередньо в районах та у період їх здійснення, безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, мають право на пенсію не раніш як за 5 років до досягнення віку, що дає право на призначення пенсії за віком, встановленого частиною першою статті 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (незалежно від тривалості страхового стажу), або якщо вони мають право на пенсію незалежно від віку відповідно до частини третьої статті 114 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», на дострокову пенсію за віком, пенсію за віком на пільгових умовах чи пенсію із зменшенням пенсійного віку відповідно до закону, або якщо вони є особами з інвалідністю.

Вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, а також професійно-технічних, закладах вищої освіти (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із зазначених навчальних закладів та вступом до іншого навчального закладу або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців), *мають право на пенсію в разі втрати годувальника до закінчення навчальних закладів, але не більш як до досягнення ними 23 років. Діти-сироти мають право на пенсію в разі втрати годувальника до досягнення ними 23 років незалежно від того, навчаються вони чи ні.*

Члени сім'ї померлого вважаються такими, що перебували на його утриманні, якщо вони були на його повному утриманні або одержували від нього допомогу, яка була для них постійним і основним джерелом засобів до існування.

Члени сім'ї померлого, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів до існування, але які самі одержували будь-яку пенсію, мають право перейти на нову пенсію.

Виплата пенсії в разі втрати годувальника дітям, які перебувають на повному державному утриманні:

- дітям, які втратили обох батьків, за період перебування на повному державному утриманні пенсія виплачується у повному розмірі;
- іншим дітям, які перебувають на повному державному утриманні, виплачується 50 процентів призначеної пенсії.

Право на пенсію в разі втрати годувальника усиновителів і усиновлених:

- усиновителі мають право на пенсію нарівні з батьками, а усиновлені - нарівні з рідними дітьми;
- неповнолітні, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника, зберігають це право і при їх усиновленні.

Право на пенсію в разі втрати годувальника вітчима і мачухи, пасинка і падчерки:

- вітчим і мачуха мають право на пенсію нарівні з батьком і матір'ю за умови, якщо виховували або утримували померлого пасинка чи падчерку не менш як 5 років;
- пасинок і падчерка, якщо вони не одержували аліментів від батьків, мають право на пенсію нарівні з рідними дітьми.

Пенсія, призначена в разі смерті одного з подружжя, зберігається і при повторному одруженні пенсіонера.

Пенсії в разі втрати годувальника призначаються в таких розмірах:

- членам сімей поліцейських, які загинули (померли) внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи або виконанні інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях та підпільних організаціях і групах, визнаних такими законодавством України, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи участю у бойових діях у мирний час, а саме батькам (одному з батьків), дружині (чоловікові), іншому непрацездатному члену сім'ї загиблого (померлого) годувальника, якщо право на пенсію має один непрацездатний член сім'ї, - у розмірі 70 процентів грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї; якщо право на пенсію мають два і більше непрацездатних членів сім'ї (крім батьків, дружини (чоловіка) - у розмірі 50 процентів грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї. У таких самих розмірах, незалежно від причини смерті годувальника, обчислюються пенсії членам сімей померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни та членам сімей, до складу яких входять діти, які втратили обох батьків;
- сім'ям поліцейських, які померли внаслідок каліцтва, одержаного в результаті нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням служби, - 30 процентів заробітку годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї.

Пенсії в разі втрати годувальника (або частина спільної пенсії кожного непрацездатного члена сім'ї), що призначається членам сімей поліцейських, з розрахунку на кожного непрацездатного члена сім'ї ***не може бути меншою ніж два визначені законом розміри прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.***

Пенсія в разі втрати годувальника ***встановлюється на весь період***, протягом якого член сім'ї померлого вважається непрацездатним (стаття 30), а членам сім'ї, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», - довічно.

Зміна розміру пенсії, якщо у складі сім'ї, якій було призначено пенсію у разі втрати годувальника, станеться зміна, внаслідок якої окремі члени сім'ї або сім'я в цілому втратять право на пенсію, перерахунок пенсії або припинення її виплати провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, у якому сталася зміна.

Пенсія в разі втрати годувальника призначається кожному непрацездатному члену сім'ї, який має право на таку пенсію.

5. Обчислення, призначення, виплата та перерахунок пенсій поліцейським

Обчислення пенсій

Пенсії поліцейським та членам їх сімей *обчислюються з розміру грошового забезпечення*, враховуючи відповідні оклади за посадою, оклади та/чи доплати за військове (спеціальне) звання, військовим (спеціальним) званням, процентну надбавку (доплату) за вислугу років, щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством, з якого було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Сім'ям пенсіонерів поліцейських пенсії в разі втрати годувальника обчислюються з того ж грошового забезпечення (заробітку), з якого було обчислено пенсію годувальникові.

Призначення пенсій

Заява про призначення пенсії подається в електронній або паперовій формі до територіального органу Пенсійного фонду України або до уповноваженого ним органу чи уповноваженій особі в порядку, встановленому правлінням Пенсійного фонду України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади та Службою зовнішньої розвідки. При цьому днем звернення за призначенням пенсії є день подання до відповідного органу Пенсійного фонду України письмової заяви про призначення пенсії з усіма необхідними для вирішення цього питання документами, а в разі пересилання заяви і документів поштою - дата їх відправлення.

У разі якщо до заяви про призначення пенсії додані не всі необхідні документи, заявнику роз'яснюється, які документи він повинен надати додатково. При наданні ним цих документів до закінчення тримісячного терміну з дня отримання роз'яснення днем звернення за призначенням пенсії вважається день подання заяви або дата відправлення документів поштою, зазначені в частині першій цієї статті.

Особа, яка звернулася за призначенням пенсії, пред'являє паспорт громадянина України або інший документ, що засвідчує особу.

Пенсію призначають органи Пенсійного фонду України. Документи про призначення пенсії розглядає орган Пенсійного фонду України і не пізніше ніж у 10-денний строк з дня їх надходження приймає рішення про призначення або про відмову в призначенні пенсії. Документом, який підтверджує призначення пенсії, є пенсійне посвідчення, що видається органом Пенсійного фонду України. Повідомлення про відмову в призначенні пенсії із зазначенням причини орган Пенсійного фонду України видає (надсилає) заявникові не пізніше ніж протягом 5 днів після прийняття відповідного рішення.

Пенсії призначаються:

- поліцейським – з наступного дня після звільнення зі служби;
- членам сімей поліцейських - з дня виникнення права на пенсію, а батькам або дружині (чоловікові), які набули право на пенсію у разі втрати годувальника, - з дня звернення за пенсією.

Пенсія за минулий час при несвоєчасному зверненні призначається з дня виникнення права на пенсію, але не більш як за 12 місяців перед зверненням за пенсією.

Виплата пенсій

Пенсія виплачується поліцейським органами Пенсійного фонду України щомісяця, не пізніше останнього числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України, незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця його проживання, через організації, що здійснюють виплату і доставку пенсій, або через установи банків, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Витрати на доставку пенсії здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

Пенсія може виплачуватися за довіреністю, порядок посвідчення і строк дії якої визначається законодавством.

Нараховані суми пенсії, на виплату яких пенсіонер мав право, але своєчасно не отримав з власної вини, виплачуються за минулий час, але не більш як за три роки до дня звернення за отриманням пенсії. У цьому разі частина суми недоотриманої пенсії, але не більш як за 12 місяців, виплачується одночасно, а решта суми виплачується щомісяця рівними частинами, що не перевищують місячного розміру пенсії.

Нараховані суми пенсії, не отримані пенсіонером з вини органу Пенсійного фонду України, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів.

Під час перебування пенсіонера з числі поліцейських та членів їх сімей на повному державному утриманні у відповідній установі (закладі) йому виплачується 25 відсотків призначеної пенсії. У випадках, якщо розмір його пенсії перевищує вартість утримання, виплачується різниця між пенсією і вартістю утримання, але не менш як 25 відсотків призначеної пенсії.

Якщо у пенсіонера, який перебуває у відповідній установі (закладі) на повному державному утриманні, є непрацездатні члени сім'ї, зазначені у частині четвертій статті 30 цього Закону, які перебувають на його утриманні, пенсія виплачується в такому порядку: 25 відсотків пенсії - самому пенсіонерові, а інша частина пенсії, але не більш як 50 відсотків призначеного розміру пенсії - зазначеним членам сім'ї.

Частина пенсії, що залишилася після виплати суми пенсії пенсіонеру та членам його сім'ї, перераховується до установи (закладу), де пенсіонер перебуває на повному державному утриманні, за його особистою заявою. Зазначені кошти зараховуються на банківські рахунки цих установ (закладів) і спрямовуються виключно на поліпшення умов проживання в них пенсіонерів у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Дітям-сиротам за період перебування на повному державному утриманні пенсія у зв'язку з втратою годувальника виплачується в повному розмірі та перераховується на їх особисті рахунки у банку.

Іншим дітям, які перебувають на повному державному утриманні, виплачується 50 відсотків призначеної пенсії у зв'язку з втратою годувальника та перераховується на їх особисті рахунки у банку. При цьому частина пенсії, що залишилася після виплати суми пенсії у зв'язку з втратою годувальника, перераховується на банківський рахунок установи, де ця дитина перебуває на повному державному утриманні, і спрямовується виключно на поліпшення умов проживання дітей у цих установах у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

За час перебування особи, якій призначена пенсія відповідно до цього Закону на стаціонарному лікуванні (у лікарні, клініці, госпіталі та інших лікувальних закладах), а також у лепрозорії пенсія виплачується повністю.

Відрахування з пенсій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом та членів їх сімей провадиться в порядку, встановленому ч. 2 ст. 50 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Пенсіонери зобов'язані повідомляти органам пенсійного забезпечення про обставини, що спричиняють зміну розміру пенсії або припинення її виплати. В разі невиконання цього обов'язку і одержання у зв'язку з цим зайвих сум пенсії пенсіонери повинні відшкодувати органу пенсійного забезпечення заподіяну шкоду. Суми пенсій, виплачені надміру внаслідок зловживань з боку пенсіонера (подання документів із свідомо неправдивими відомостями, неподання відомостей про зміни у складі його сім'ї тощо), можуть бути повернуті пенсіонером добровільно або стягуються на підставі рішень органу, який призначає пенсію, чи суду.

Суми пенсії, що підлягали виплаті пенсіонерові і залишилися недоодержаними у зв'язку з його смертю, не включаються до складу спадщини і виплачуються тим членам його сім'ї, які належать до осіб, що забезпечуються пенсією у разі втрати годувальника. Проте батьки і дружина (чоловік), а також члени сім'ї, які проживали разом із пенсіонером на день його смерті, мають право на одержання цих сум і в тому разі, якщо вони не належать до осіб, які забезпечуються пенсією у разі втрати годувальника. При зверненні кількох членів сім'ї належна їм сума пенсії ділиться між ними порівну. Зазначені суми виплачуються, якщо звернення за ними надійшло не пізніше 6 місяців після смерті пенсіонера.

В разі смерті пенсіонера членам його сім'ї або особі, яка здійснила його поховання, виплачується для цього допомога в розмірі тримісячної пенсії, але не менше п'ятикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Допомога на поховання не виплачується, якщо поховання пенсіонера здійснено за рахунок держави.

Перерахунок пенсій

Перерахунок раніше призначених пенсій провадиться за документами, що є у пенсійній справі, а також додатковими документами, поданими пенсіонерами на час перерахунку. Якщо пенсіонер згодом подасть додаткові документи, які дають право на подальше підвищення пенсії, то пенсія перераховується за нормами Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». При цьому перерахунок провадиться за минулий час, але не більш як за 12 місяців з дня подання додаткових документів і не раніше, ніж з дня введення в дію Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Перерахунок пенсій особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України (міліції та податкової міліції), які мають право на пенсійне забезпечення або одержують пенсію на умовах Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», здійснюється з урахуванням видів грошового забезпечення, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством для поліцейських.

У разі якщо пенсії, призначені поліцейським та членам їх сімей у попередньому календарному році та до дати індексації пенсії включно у році, в якому проводиться індексація пенсій, не перераховувалися відповідно до ч. 4 ст. 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», для забезпечення їх індексації проводиться перерахунок пенсій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до ч. 2 ст. 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Особи, винні в порушенні законодавства про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, зазначених у Законі України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», а також у несвоєчасному оформленні або поданні документів для призначення пенсії, у видачі для оформлення пенсій недостовірних даних і документів, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Рішення про призначення (перерахунок) пенсії або про відмову в призначенні (перерахунку) пенсії, прийняте уповноваженою посадовою особою територіального органу Пенсійного фонду України, може бути оскаржено до керівника цього органу Пенсійного фонду України, а в разі відмови у задоволенні скарги - до органу Пенсійного фонду України вищого рівня та/або у судовому порядку.